

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Approbandorum Bipartitum

Unczovsky, Marianus

Coloniæ Agrippinæ, 1693

Quæstio XXXIX. De Excommunicatione in c. siquis suadente &c. contra percussores Clericorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37308

QUÆSTIO XXXIX.

De Excommunicatione in e. Si quis suadente & c. contra Percussores Clericorum.

Vicar. **N**onne duplici Privilegio gaudet Clericus?

S. Ità est, gaudet namq; Privilegio Fori & Canonis.

V. Dixisti alibi respectu Clerici ad perdendum Privilegium Fori debet trinam monitionem præcedere, etiam necessarium ut hæc Trina monitio præcedat respectu Clerici immiscuentis se delictis enormibus, nec deferentis habitum Clericalem ad perdendum Privilegium Canonis?

S. Non: ut colligitur ex cap. Cum non ab homine de Sent. Excomm.

V. Quæ sunt verba hujus cap.?

S. Hæc formalia: (Occisores Clericorum, aut Presbyterorum, qui contempto Clericali habitu, Tyrannidi, & enormitati inverecondè immiscuent, in odium Clericorum.)

excessus, & terrorem atq; correctio-
nū similitum, canone lata Sententia mi-
nime coercentur) ex quo deducunt Ca-
nonis: quod ad hoc ut Clericus perdat
privilegium Canonis immiscendo se e-
cclesiasticis nec gestando habitum Cle-
ricalem, non fit necessarium trinā mo-
tione illum pravenire.

Unde autem colligitur trinam mo-
tione praequiri, nè Judex saecu-
laris trahens Clericum ad suum forum
Censuram incurrat? vel ut violentiam
inferens Clerico excusetur à Censura?
S. Ex cap. Contingat. de Sent. Excom. ubi
habentur sequentia: (verum quia Pri-
vilegium meretur amittere, qui permissa
sibi abutitur potestate, ac frustra legis au-
xilium invocat, qui committit in legem,
volumus & mandamus, ut tales si tertio
admoniti seipsos contempserint emenda-
re, illius efficiantur immunitatis extorres,
qua pro Clericorum tutela, & Laicorum
violencia coercenda dignoscitur instituta)
V. Adducas etiam verba citati c. in Tit.
Quaestionis. S. Hæc

S. Hæc sunt: Si quis suadente Diabolo
 jus Sacrilegij reatum incurrit, quod in
 ricum vel Monachum violentas manus
 jecerit, anathematis vinculo subjaceat
 nullus Episcoporum illum absolvere
 sumat (nisi mortis urgente periculo
 nec Apostolico conspectui presentetur,
 ejus mandatum suscipiat.

V. Quæ Personæ comprehenduntur
 ly si quis?

S. Omnes generatim Censuræ capaci-
 cujuscunque Ordinis aut conditionis
 existunt, sive Laici, sive Clerici,
 Masculi, sive Fæminæ &c.

V. Etiamnè prædicta particula exten-
 ditur ad illos, qui per alium Clerico
 vel Monacho violentas manus inji-
 ciunt?

S. Extēditur, hinc consulens vel mar-
 dans expressè, vel tacitè percussorem
 Clerici hanc Excommunicationem in-
 currit (intelligo tamen efficaciter, si-
 ve cum effectu) ità Navar. Sayr. Filio
 & alij.

Supponamus quòd Mandans ante percussione[m] pœnitentiâ ductus revo-
verit mandatum, non innotescente
re revocatione Mandatario.

Subjacebit Censuræ utpote Causa
efficax percussione[m]; ita *Lessius Molina*
& alij.

U. Etiamnè extenditur hæc Excom-
municatio ad non obstantem percus-
sione[m] Clerici, dum potuit, & aliàs ex
officio ad impediendam percussione[m]
fuit obligatus?

S. Talis quoq; hæc ligatur Censurâ; si-
militer ratam habens percussione[m]
Clerici suo nomine factam, estò man-
datum non dederit, quod tamen *Bonac.*
sic limitat (dummodo talis fuerit, qui
etiam mandatum dare poterat).

U. Nonnè qui ratam habet eadem suo
nomine factam irregularis non fit, er-
go neq; ratam habens percussione[m]
Clerici suo nomine factam Excomm:
incurrit.

S. Non est paritas, Lex enim exprimit
ra-

ratihabentem percussione[m] Clerici
suo nomine factam Censuram in
rere, sed non est in iure expressum
quòd ratihabitio cædis inducat irregu-
laritatem, in eo qui eam suo nomine
factam, ratam habet.

V. Concludo etiam consentientes per-
cussioni Clerici, sive auxilium vel
vorem præstantes, aut influentes
consensu efficaciter in percussione[m]
hâc Censurâ affici.

S. Hoc ipsum observat & notat
var. cum alijs.

V. Quid significant verba illa *suadens*
diabolo?

S. Significant gravem injuriam, & in
ratione sacrilegij mortale peccatum.

V. Existimo ad incurrēdam hanc Cen-
suram debere concurrere, & internam
animi affectionem ac intentionem,
quâ aliquis Clerico graviter nocere
cupit, & externum effectum, seu ip-
sam gravem læsionem actu patratam.

S. Ità est: unde existente solo maligno

Clericus, & non secuto effectu, erit qui-
am mortale peccatum attamen pra-
m habens intentionem non subja-
at irreg-
nomi-
ntes pe-
n vel
ntes su-
ffione-
tat. 16-
Clericus
a, & in
atum.
c. Cen-
emam
onem,
nocere
eu ip-
tam.
aligno
af-

Demus casum quòd externa læsio sit
avis, non tamen ex dolo vel inten-
tere, sed casu patrata, putasne sic
Clericum lædentem latam Excommu-
icationem incurrere?

S. Scio læsionem externam non esse
peccatum mortale quando animus læ-
dendi non adest, ac proinde dico sic
lædentem Excommunicationem non
incurrere, utpote, quæ non incurritur
nisi ob peccatum mortale.

Quosnam comprehendit *ly in Cle-
ricum?*

S. Tam Clericos in Sacris Ordinibus
constitutos, etiam excommunicatos,
suspensos, irregulares &c. quàm etiam
tonsurâ initiatos & in minoribus exi-
scentes, qui nimirum vel Beneficium
Ecclesiasticum possident, vel habitum
& tonsuram Clericalem deferentes,
ali-

alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi
inserviunt; item etiam Clericos con-
jugatos, si cum unica & Virgine con-
traxerunt, & insuper habitum & tonsu-
ram deferant, ac de mandato Episcopi
alicui Ecclesiæ inserviant.

U. Non gaudent hoc privilegio Clerici Bigami?

S. Non, neq; actualiter degradati sunt, que qui dimisso habitu & tonsurâ Clericali negotijs sæcularibus se immiscerunt, & ab Episcopo moniti se non emendant.

U. Quosnam comprehendit ly *vel Monachum*?

S. Quoscunq; Ordinum approbatorum Regulares, nec tantum Viros in Ordinibus constitutos, sed etiam Conversos, Laicos & Moniales, imò Novitios & Novitias quamdiu habitum Religionis gestant: pro quo, *vi. Canon. specialiter Navar. Conc. 10. de Regular. item in Manuali c. 27. n. 29. item Bulla Leon. X. quæ incipit: Ea quæ per Sedem*

U. Quid

Quid tandem intelligitur per ly *Vio-*
lentas manus injecerit?

Intelligitur quævis actio externa &
corporalis injusta seu injuriosa, sive
manibus, sive alijs membris facta cir-
ca Personam Clerici, vel res ei adhæ-
rentes, ut si Clericus vel Regularis oc-
cidatur, vel mutiletur, vulneretur ma-
nu, ense, fuste &c. si furripiatur ei
aliquid de manibus per vim aut inju-
riam v. g. liber, vel de corpore, ut pi-
lus aut vestis &c. *Item* Excommuni-
cationem incurrit si quis Clericum
conspergat aquâ, pulvere, lutò, lapil-
lis, si crinem evellat, si violenter ap-
prehendat frænum equi cui Clericus
insidet, si persequatur Clericum ita ut
in fluvium vel fossam incidat; si Cleri-
cum violenter detineat in Custodia
aut vinculis, etiam sinè alia læsione;
an autem spuens in faciem aut vestem
Clerici, quando alioquin volens, eum
percutere non potest, Excommunica-
tionem incurrat? consule *Canonist.*

V. Di.

U. Dices utiq; quòd injiciens violentas manus in Clericum etiam consentientem hâc Censurâ afficiatur.

S. Dico, quia Privilegio Canonis non potest Clericus renuntiare, cum non tam in favorem Clerici, quàm in favorem toti⁹ Ordinis Clericalis sit concessum; quare licet esset volens & consentiens, quia tamen consentiret alijs, in quibus consentire non potest, fieret illi injuria, si percuteretur.

V. Quid si Clericus seipsum graviter percuteret, essetne propterea excommunicatus?

S. Affirmat *Molina* eum alijs, si hoc faciat ex ira vel tædio vitæ, secus si ex devotione. Adverto etiam quòd si Prelatus aut Superior mandaret Clericum aut Monachum percuti correctionis causâ per sæcularem Personam, tam ipse, quàm mandatum exequens Censuram incurrerent.

U. Quæro, an Clericus in percussione sui consentiens sit ipso facto excommunicatus?

S. Non

Non: sed excommunicandus est per
sententiam.

Suntne aliqui Casus, in quibus ex-
comunicatur percussus ab Excommunica-
tione hic fulminata?

Sunt: & *Primo* quidem si adsit igno-
rantia juris vel facti (dummodo cras-
sitas vel affectata non sit) percussus
excusabitur. *Item* excusabitur percussus
si Clericum percussit ob justam sui de-
fensionem, sive in Persona, sive in re-
bus suis, ut si Clericus Laicum fuisset
aggressus eum verberibus tractando,
vel si contingat percussio in raptu Bo-
norum aut spoliatione &c. dummodo
modus defensionis notabiliter non ex-
cedatur & defensio in continenti ag-
gressionem subsequatur *Item* habet lo-
cum excusatio, si percussus Cleri-
cus turpiter cum Matre, Sorore, Filia,
vel Uxore inventus, modo percussio
fiat in continenti (quod observandum
est).

U. Declara quando intelligitur Cleri-
cus turpiter inventus? S. Quan-

S. Quando aliquem turpem actum exercet cum præfatis Personis, etiam in osculo vel amplexu tantum, vel si Clericus solus inveniatur cum sola in loco suspecto &c.

U. Si autem Clericus inveniretur propter agens cum remotioribus sanguineis?

S. Tunc percutiens seu violentus minus injiciens non excusaretur ab excommunicatione Canonis, quia iniuria non est tam justa causa doloris.

V. Dixeras supra percutientem excusari ab incurfu Censuræ Excom. si percussio Clerici sit necessaria ad defensionem sui corporis fama, Bonorum, sit casus quod sit necessaria ad defensionem pudicitie, quæro an Mulier excommunicationem incurrat si Clericum pudicitiam suam tentantem percutiat?

S. Si ipsò factò tentantem percutiat, non incurrit, secus autem dicendum est, si eam Clericus solis verbis impugnet.

Si quis aggredatur, tunc enim suffi-
cienter etiam verbis repellere, nisi adeo
molestus sit, ut Mulier se aliter ab eo
liberare non possit, quam fuisse &c.

Quid resolvis quoad percutientem
leviter?

Si percussio ita levis sit, ut arbitrio
prudens viri, & juxta moralem ho-
minum acceptionem ad peccatum mor-
tale non pertingat, excusabitur per-
cutiens a Censura; An autem percu-
tens leviter (injuste tamen) sive Cle-
ricum, sive Personam Privilegiatam
in Bulla Coenae, si gravis laesio vel pla-
ne mors casualiter sequatur incurrat
Excommunicationem hujus vel alte-
rius Canonis? consule Canonist.

U. Nonne etiam percussio jocosa ha-
bet excusationem?

S. Habet: quando est jure talis.

U. Etiam excusatur Magister vel Prae-
ceptor aut Pater &c qui disciplinae
causa moderatè castigavit Clericum?

S. Excusatur, hoc autem jus corrigen-

Gg di

di limitatur ad Clericos in minoribus constitutos, non autem majoribus sacris initiatos.

V. Quid resolvis quoad Prælatum Ecclesiasticum correctionis causâ, & ratione Officij vel jurisdictionis Clericum vel Monachum juxta gravitatem culpæ castigatione corporali afflictam?

S. Excusatur ab incurfu Censuræ hujusmodi *Canon*. neq; eandem incurrit si necessitate urgente, & quando aliter correctio fieri nequit, demandet Clericum vel Monachum per Laicos incarcerationi, vel in enormibus delictis deprehensos ligari aut torqueri &c.

V. Dixisti ignorantiam tolerabilem excusare ab hac Censura, supponamus quòd aliquis directè & ex animo percuteret Petrum Clericum, putans esse Joannem Clericum, essetne excusatus ab hac Censura?

S. Minimè, vi: *Covarruv. in sap. Al-*
ma 106.

U. Quid

Quid autem dicis si aliquis volens
percutere hunc v. g. Clericum ab eo
periret, & casu præter intentionem
percutiat alterum Clericum proximè
stantem?

Dico talem non incurrere hanc
sententiam.

Apparet esse eandem rationem in
priori & posteriori casu.

Nequaquam: quia in priori casu vo-
luntariè quis percutit hominem quem
scit esse Clericum, quod sufficit ad in-
currendam Excommunicationem, in
secundo autem casu non voluntariè
percutit hominem quem scit Cleri-
cum, quia (ut suppono) casu præter
intentionem illum percuteret.

Non excusat percutientem etiam
ebrietas?

Excusat aliquando.

Sed quando?

Quando usum rationis adimit & est
mortalis.

Ergo ebrietas aliquando est sine pec-
cato mortali.

Gg. 2.

S. Pa.

S. Patens est, quòd ebrietas importet
quendam defectum proveniente ex
nimia vini &c. potatione, qui defectus
si resultaverit ex generositate vini
cum moderato usu præter opinionem
& advertentiam bibentis, ebrietas erit
sine peccato mortali, si verò resultaverit
ex inordinata concupiscentia
& immoderato usu Vini cum advertentia
erit peccatum mortale, quia
tunc aliquis sciens & volens se privet
modo quodam innaturali usu rationis.

V. Quæro, an percussio ob quam incurritur
Censura aliquam habeat latitudinem seu
divisionem.

S. Habet, alia enim est *levis*, alia *gravis*
sive *mediocris* alia *gravissima* sive
enormis.

V. Quam putas esse percussione[m] le-
vem, sufficientem ad incurrendam
Censuram?

S. Illam, quæ secum non adfert maculam,
aut lacerationem carnis, aut
membrum mutilationem, dentium evul-
sio-

mem, multorum capillorum extra-
tionem, sanguinis copiosam effusio-
nem, neq; ex circumstantijs aggrava-
tionem.

Quando autem existimas accidere
percussionem enormem?

Tunc quando devenitur ad membri
contusionem, vel copiosam sangui-
nis effusionem proveniente ex gra-
vitate lationis, aut quando Clericus
flagellatur, fuste percutitur cum mag-
no dolore, aut violenter in aliquem
Carcerem detruditur &c. item
quandoq; ex dignitate Personæ per-
cussa censetur enormis percussio, ut si
percussus sit Episcopus, Abbas, aut
quivis alius Superior respectu sui sub-
diti; Ex his facile patebit, quid sit me-
diocris percussio, si enim multum ab
enormi distet, erit levis, si parum di-
stet erit mediocris, quod iudicio pru-
dentum relinquatur discernendum.

V. Videtur mihi quod percussio etiam
censenda sit enormis, quando fit in
Gg; pub-

publico videlicet in platea, in Ecclesia &c.

S. Sic sentit *Panorm. in cap. Cum illorum de Sent. Excomm.*

Q. Ad quem autem spectat Absolutio ab hac Censura?

S. Universaliter & regulariter loquendo ad solum Pontificem cui est reservata: vel ad illos qui specialiter representant Personam Summi Pontificis ut sunt *Legati à latere, Nuntii Apostolici in Provincia suae legationis &c.*

Q. Nunquid excipiuntur aliqui Casus in quibus potest Episcopus in percussione etiam mediocri vel enormi absolvere?

S. Ità est: in articulo autem Mortis quilibet Sacerdos absolvere potest, praestito tamen à ligato juramento si supervivat praesentandi se Papae, vel alteri potestatem habenti quamprimum poterit.

Q. Recense ergo casus in quibus potest Episcopus absolvere.

S. Sit

Sit primus Casus : si percutiens sit
mulier ; Senex , Valetudinarius , im-
bes , pauper , & Universaliter quicū-
que sine suo gravi incomōdo Romam
venit , ab Episcopo absolvi potest ,
vel alio in hoc Privilegiato ; & quidem
impedimentum in ordine ad com-
parendum sit. perpetuum , possunt in-
terdicti hāc Censurā absolvi absq; ulla
conditione vel restrictione comparen-
di coram Sede Apostolica ; si verò non
perpetuum debent juramētum pra-
stare de comparando , vi : *Fillinc.* & alios.
U. Recordor quòd alibi recensueris
Personas à Personali accessu ad Urbem
pro absolute obtinēda à Sede Apo-
stolica excusatas , simulq; causas legi-
timas excusantes , quia vero notitiam
realem praesens requirit materia spe-
cialiter , idcirco volo ut hic adaequatè
& completè exprimas illas Causas ex-
cusantes.

S. Eleganter illas exprimit *Panormit.*
& comprehendit his versibus :

Gg 4

Re-

Regula, Mors, Sexus, Hostis, Puer
 Officialis,

Deliciosus, Inops, Ager, Senexque,
 Sodalis,

Janitor, Astrictus, Dubius, Causa le-
 vis ictus

Debilis, absolvi sinè Summa Sede
 merentur.

Ly *Regula* excusat ab hujusmodi obli-
 gatione Religiosum ex *cap. Monach. 2.*
cap. Canonica 50. & cap. Cum illorum 3.
de Sent. Excomm. ubi allegatur pro cau-
 sa ut Regularibus materia evagandi
 subtrahatur; & hoc intelligitur etiam
 de Novitijs. Ly *Mors* denotat Artic-
 lum vel periculum mortis ex *cap. Pas-
 talis cap. Non dubium.* Ly *Sexus* excusat
 Mulieres, sive juvenes, sive senes, sive
 divites & sui juris, sive pauperes, quia
 mulierum itineratio aut peregrinatio
 semper est periculosa *cap. Mulieres 6.*
 Ly *Hostis* excusat habentem inimiciti-
 as capitales ex *cap. De catero 11.* Ly *Offi-
 cialis* exercentem munus publicum Ci-
 vile

vel Ecclesiasticum. Ly *Deliciosus* ex-
Magnates & Principes delicata
plexionis ex d. c. *Mulieres*. (ad-
tendum tamen est, quòd priusquam
Ordinario absolvantur, debeat eo-
qualitas Romano Pontifici inti-
ri) ly *luops* excusat pauperem ex
Ea noscitur de Sent. Excoꝝ. cap.
pauperis; debet autem talis esse pau-
tas, ut pauper non habeat unde vi-
t, nisi ex artificio suo, quod non
est exercere in itinere, uti obser-
Turcrem: in c. si quis suadente vel
vivat ex pura mendicitate, & ex
sibi, & Uxori ac familiae pro-
ficiat; unde non excusatur pauper
est solitus mendicare, & non ha-
et familiam cui prospicere tenantur,
est potens ad faciendum iter; ly
Eger excusat infirmum, quod tamen
intelligendum est de tali infirmitate,
que impediatur infirmum, nè possit sub-
ire laborem accedendi ad Urbem, ex
cap. Quod de his. Ly *Senex* excusat aeta-
tem

Gg 5

tem Senilem adeo gravem, ut excludatur capacitas ad Urbem veniendi; & ly *Puer* excusat aetatem puerilem infra pubertatem ex cap. *Quamvis* 58. ly *Sodalis* & ly *Astrictus* denotant conditionem & qualitatem status Percussoris & excusant tam Servos qui non sunt sui juris, quando eorum Dominus non fuit in culpa, & grave damnum passurus sit ex absentia servi, quam Filium familias, qui adhuc est sub Patria potestate; ut observat *Panorm.* in d. c. *Mulieres*. Ly *Janitor* excusat habentem Officium Ostiarum, si in ejus licito exercitio excessisset modum correctionis ex cap. *Si vero*, ly *Dubius* denotat dubietatem causae, id est Excommunicationis incurtae excusare ab accessu ad Urbem. ly *Causa levis ictus* &c. excusat modicam & levem injuriam, item immoderatam propulsationem vis per Clericum illatae. ex cap. *Per venit*, 179 & d. c. *Si vero*.

V. Suppono quod licet praefata omnes

Cau-

...t exclu-
...endi; &
...em infir-
...ly So-
...nditio-
...rcussoris
...on fure-
...nus non
...n passu-
...n Filium
...tria po-
...in d. c.
...bentem
...cito ex-
...rrectio-
...otat di-
...nunica-
...cessu ad
...excusat
...tem im-
...vis per
...nit. 17,
...omnes
...Cau-

...ta excusent à Personali accessu
...Urbem, non tamen omnes excu-
...nt, ut per supplicem libellum non
...urratur ad Sedem Apostolicam pro
...olutione obtinenda, quando id fie-
...ommodè potest.
...tà lego apud *Canonis*.
...Dixeras inimicitias Capitales ex-
...sare à personali ad Urbem accessu,
...emus autem casum, quòd essent qui-
...em ejusmodi inimicitia eo tempore
...o expeditur facultas absolvèdi, non
...amen essent tempore executionis lit-
...rarum à M. P. transmissarum.
... Si tempore executionis secuta sit
...conciliatio, non gauderet Lator Be-
...neficio absolutionis demandata, sed
...tineretur accedere personaliter ad Ur-
...bem pro ea obtinenda; juxtà vulga-
...rem namq; regulam *cessante Causa ces-*
...*sit effectus*, supponitur autem quòd ces-
...saverit Causa propter quam eximeba-
...tur ab obligatione veniendi ad Urbem
...ergo &c.

Gg 6

71. Ap-

U. Apparet, quòd ratio finalis propter quam conceditur ut absolvi possit Laicus qui Clericum graviter laesit & inimicitias capitales habet, sit imminens vitae periculum.

S. Ità est: hoc enim respicit M. P. concedens huiusmodi commissariam absolutionem.

U. Dic mihi quæso, unde oritur inimicitia capitalis?

S. Existimo quòd oriatur vel ex secuto aut minitata morte, aut ex secuto exilio à Patria, vel ex accusatione capitalis criminis, vel ex lite & procurata jactura bonorum omnium vel saltè majoris partis, cùm bona temporalia sint vita hominum, vel ex gravi infamia per calumniam irrogata, cùm unusquisq; suam bonam famam & honorem proprium tanti æstimet quanti propriam vitam, & forsan pluri; & quia ob plures alias Causas possunt oriri inimicitia capitales, idcirco relinquatur arbitrio prudentis Judicis inter-

ter-

pretari, quænam sit capitalis inimi-
cia? vi: *Panormit. in c. Cùm oporteat.*
v. 4. in fin. de accusat.

Recense ulteriores casus in quibus
episcopus potest Percussorem absol-
vere.

Potest absolvere si percussio fuit le-
vis, vel si sit facta à Clericis simul co-
habitantibus, (nisi sit enormis) item
si Religiosus percusserit Clericum sæ-
cularem &c. An autem Prælati Episco-
po inferiores habentes jurisdictionem
quasi Episcopalem possint suos subdi-
tos absolvere ab hac Censura in casi-
bus, in quibus potest Episcopus absol-
vere? vi: *Canonis.*

U. Sit casus quòd Regularis unius Mo-
nasterij, percusserit Religiosum alte-
rius Ordinis? vel alterius Monasterij?

S. De jure communi absolutio danda
est non solùm à proprio Prælato, sed
etiam à Superiore percussi; poterit ta-
men alter alteri suas vices delegare,
imò unusquisq; ex parte sua propriam

in hoc facultatem alicui etiam Simpliciter Sacerdoti Regulari ad hunc effectum concedere seu committere: vi: Regulae l. 1. n. 243. Observo hic etiam, quod Regulares se invicem percutientes absolvi possint ab Abbate seu Praelato sui Ordinis, nisi percussio fuerit enormis deveniendo ad mutilationem membri, sanguinis profusionem &c. aut si fuerit violenta manus injecta in Episcopum vel Abbatem &c. in quibus casibus absolutio est S. Pontifici reservata, solent tamen plerique Religionum Praelati specialia Privilegia impetrare à S. Pontifice, ut etiam à percussione enormi absolvere valeant.

V. Supponamus quod in aliquo Conventu existat Superior duntaxat cum uno subdito Sacerdote, seque adinvicem percutiant, quid faciendum in casu?

S. Quamvis ambo in conscientia ab actu jurisdictionis privati remaneant, adeoq; non possit Superior delegare sub-

redito percusso facultatem absolven-
ab Excommunicatione, & sic ab il-
de à Censura incurfa absolvi facere,
alteaq; ab excommunicatione abso-
tus suum subditum à Censura libera-
t, nihilominùs si immineat pericu-
m Scandali nisi celebrent, ut si sit
ies Festus, & non possit ob temporis
brevitatem adire alium, qui eos ex fa-
cultate quam habet absolvat, fitque
percussio Secreta, tunc alterum ab al-
tero posse absolvi tradunt DD. imò
nonnulli sustinent, quòd si duo simpli-
ces Sacerdotes in Monasterio se per-
cutiant & timeatur Scandalum nisi ce-
lebrent, neq; possint pro tunc adire
Superiorem qui eos absolvat, fitque
percussio Secreta, se adinvicem absol-
vere possint; vi: Barba: de jure Eccl. l. 1.
c. 39 n. 91. Lezan. T. 3. verbo Clericus n.
17. Cariol. de reser. p. 2. casu 10. de Jud.
Regul.

U. Quare interponis ly si percussio fit
Secreta?

S. Ideò,

S. Ideò, quia si percussio esset publica, nequaquam esset timendum scandalum si non celebrarent, siquidem jam pro Excommunicatis apud alios haberentur.

V. Quæro, an si Episcopus, vel Prælatu Regularis puniens suum subditum notabiliter modum in puniendo excederet, hanc Excommunicationem *Canonis, si quis suadente* incurreret?

S. Omnino, quia totus ille notabilis excessus supra pœnam delicto debitam perinde se habet, ac si absq; ulla *Causa* infligeretur; quare advertat Prælatu præsertim Regularis, nè puniendo sibi subditos ultrà id quod in *Regula* vel in jure statuitur faciat, neq; ex odio vel alia humana passione, ad excedendum in puniendo modum, moveatur, verùm omnia ex charitate præstet, & Zelum pacis ac quietis Religiosæ præ oculis habeat, nè Subditi ejus crudelitate exterriti, arripiant fugam à Religione, illiq; in varia pro-
bra

... ac facinora labendo, non parvam
... ferant ignominiam, sicq; Superior
... sumans se Religioni prodesse, illi
... tius non sine amaritudine obsit. Ex-
... diet proinde memoriae commenda-
... auream illam *Chrysost.* Sent: (hom:
... 33. super cap. 23. Matthæi) *Meliùs est*
... rre in misericordia remittendi, quam
... severitate ulciscendi, & sequens Mel-
... stui Doct. monitum *Serm. 23. super*
... *Canti. Audiant hoc Prelati qui sibi com-*
... *missis semper velant esse formidini, utili-*
... *tati raro, erudimini qui iudicatis ter-*
... *ram, discite subditorum Matres vos esse*
... *debere, non Dominos; studete magis ama-*
... *ri quàm metui, & interdum severitate*
... *opus est, Paterna sit, non Tyrannica; Ma-*
... *tres fovendo, Patres vos corripiendo ex-*
... *hibeatis, mansuescite, deponite feritatem,*
... *suspendite verbera, producite ubera, pe-*
... *ccora lacte pingvescant, sciantq; subdito-*
... *rum correctionem spiritu lenitatis, & non*
... *crudelitatis faciendam esse, & hunc pu-*
... *niendi modum esse Sacrorum Canonum*
... *di-*

dispositioni simpliciter conformem; cum hoc tamen adverte, quòd in casu obstinationis subditorum, vel cum ab eis suarum culparum emendatio non speratur, rigorosè procedendum sit.

U. In casu quo controverteretur, num percussio gravis vel levis sit? quæ quonam decidi debeat?

S. Si Clerici Percussor sit Clericus, à suo Episcopo id judicari debet, si verò sit Regularis, à suo Superiore Regulari, modò res sit absolutè dubia, scilicet si sit clara, nam quæ clara & certa sunt explicatione non indigent.

U. Occurrit dubium, an videlicet obtentâ facultate absolvendi à M. P. illum qui violentas manus injecit in Presbyterum, si loco Sacerdotis, exponatur Clericus percussus, gratia locum habeat, & reus absolvi possit?

S. Potest absolvi; nam quando agitur de hujusmodi Censura, semper nominantur Clerici & non Sacerdotes, quod confirmari potest ex hoc, quia quando

agitur de Interfectore Sacerdotis
vis enormitibus se imiscens per-
cussus & interfectus Sacerdos, non
pellatur Sacerdos, sed Clericus; &
eo cum S. Canones nullam faciant
differentiam quoad istius Censuræ in-
ferentiam inter Sacerdotem & Cleri-
cum, neq; nos debemus facere.

U. Sed quid resolvis si Sacerdotes es-
sent in dignitate constituti?

Non suffragabitur absolutio sub nar-
rativa, quod Clericum percusserit, ut
colligitur ex c. Cum illorum 3 2. §. qui se
laicales de Sen. Exco[m]m. adverte hic
etiam, quod ab hac Censura absolvi
possint Laici à saeculo fugientes, &
Monachalem habitum suscipientes,
confessi, quod ante hujusmodi habi-
tus susceptionem manus violentas in
Clericos injecerint. (excipitur autem
hujusmodi violentia facta Episcopis,
Abbatibus aut similibus).

U. Quando hæc absolutio tribuitur in
actu Sacramentalis Confessionis, suf-
ficietne ordinaria forma? S. Suf.

S. Sufficiet : nisi vellet quis superadde-
re: *Authoritate mihi specialiter à N. con-*
cessa, ab Excommunicationis Sententia,
quam ob percussum à te Clericum incur-
rissi, te absolvo &c.

V. Supponam⁹ quòd delictum sit pub-
licum, & Laicus qui v. g. Presbyter-
um graviter percussit propterea ab Or-
dinario loci sit publicè declaratus ex-
communicatus.

S. Cùm delictum sit publicum, & de-
claratio publica, necesse etiam est ut
absolutio publicè fiat, & propterea
Percussor juxtà formam in Rituali Ro-
mano præscriptam, coram Notario &
duobus saltèm testibus absolvendus est
ab Ordinario vel ejus Vicario Genera-
li, qui sedens præmissis Psalmo *Mise-*
rere & orationibus consuetis Pœniten-
tem leviter percutiet in humero de-
nudato, postea surgens dicet expressa
in Rituali, quibus completis adjunget
sequentia: *Dominus noster Jesus Christus*
Te absolvat, & Nos Auctoritate ipsius,

sanctissimi Domini Papæ nobis commis-
sionis, quam ex eo quod Presbyterum
cussis, & vulneraveris, incurristi,
incurrisse declaratus es, & restitimus
Communioni & Unitati Fidelium, &
Sacramentis Ecclesie, in nomine
Patris & Filij & Spiritûs Sancti. Et hæc
forma observanda est, quòd si fuerit
missa, absolutio nulla erit.

Nunquid hæc absolutio impertien-
da est à proprio Episcopo.

Omnino, potest autem dici propri-
us Episc: vel ratione domicilij, vel ra-
tione beneficij, vel ratione originis,
licet alibi habuerit domicilium, vel ra-
tione delicti &c. vi: *Panorm.*, in c. *Sicut*
alterius 7. q. 1.

U. Dixisti supra vel ejus Vicario Genera-
li, quem ergo existimas esse Vicarium
Generalem?

S. Illum, qui vices Episcopi gerit in
eodem loco & Tribunali, & cognoscit
omnes causas sicut Episcopus, quia est
con-

constitutus ad omnia, quæ sunt juris-
 dictionis voluntariæ & contentiosa,
 & idè Episcopus & Vicarius faciunt
 unum idemq; Tribunal, nec à Vicario
 Generali ad Episcopum appellatur. *cap.*
Non putamus 2. de consuetud. in 6. s. Ro-
mana Ecclesia 3.

U. Possèt nè nomine Vicarij Generalis
 quoad effectum de quo hìc agimus ve-
 nire Vicarius Capitularis?

S. Non: quia Vicarius Capitularis non
 succedit in Jurisdictionem delegatam
 Vicario Episcopi, sicut nec Capitu-
 lum à quo dictus Vicarius accipit po-
 testatem succedit in Jurisdictionem
 delegatam Episcopo. *ex cap. Pastoralis*
11. §. prateren, de Offic. Judic. Ord.

U. Infero quòd si M. P. transmitteret
 Episcopo litteras pro absolvendo Lai-
 co, qui Presbyterum graviter percu-
 sit, ac propterea ab Ordinario loci de-
 claratus fuit publicè Excoñunicatus,
 si interim Ordinarius moreretur ne-
 cesse esset expectare electionem novi
 Epi-

Episcopi, & deputationem ejus Vicarij
Generalis, qui has litteras delega-
tis exequatur.

Sic sentio.

Seis requiri satisfactionem, quæ nam-
que satisfactionem præcedere debet?

Refectio expensarum, damnorum

secundum quantitatem injuriæ,

æqualitatem Personæ injuriatæ; quod

si percussus fuerit Religiosus, pœna

applicabitur illius Monasterio, si verò

si Clericus sæcularis applicabitur

si Clerico, nisi percussio fuisset fac-
ta in contumeliam & odium Episcopi,

vel Ecclesiæ, hoc enim casu, etiam E-

piscopo, vel Ecclesiæ præstanda esset

satisfactio.

U. Videtur mihi, quod injuriæ asti-

matio fieri debeat pro tempore quo

illata fuit, non autem pro tempore

quo judicatur.

S. Sic exprimitur *ly injuriarum astima-*

tio 27 fieri enim potest, ut postea Per-

sona læsa sit facta vilior, vel dignior

ant honestior.

U. Di-

U. Dices utiq; quòd ad hoc ut quis potest absolvi, satis sit, si sit paratus quantum in se est ad satisfaciendum cessante impotentia, quâ forsan detinetur.

S. Satis est: quo casu tamen medio juramento promittat satisfacere, ubi primùm poterit, quòd si omittatur hujusmodi juramenti delatio, adhuc absolutio ab Excommunicatione valet, ut benè advertunt *Panor. & Decius in cap. quæstioni 21. num. 5. de appellat.* (hoc tamen intelligendum est de forma absolutionis data à jure, secus si forma sit data ab homine, quæ omninò observanda est)

U. Lego pœnam debere esse arbitriam.

S. Olîm pœna pro injuria illata committebatur ex Prætoris lege arbitrio ipsius injuriati, qui medio juramento coram Judice deponebat se tanti injuriam sibi illatam aestimare, & secundùm quod injuriatus aestimabat, reus condemnabatur, sed quia injurijs affecti aliquando

s poꝝ excedebant in æstimandis injurijs
quar. proprijs, ideò Pœnæ taxatio relicta
arbitrio Judicis, qui propterea ap-
pellabatur Reparator; est ergo pœna
iustitiam exigenda secundùm rectum Judicis
arbitrium, & si absolutio tribuatur oc-
curre, injungat Confessarius pro Pœ-
nitentiæ illud, quod judicabit salutem animæ
penitentis expedire.

QUÆSTIO XL.

In qua de secunda Censura quæ est
Suspensio.

Definitio suspensionem proprie & strictè sumptam.

Est Censura Ecclesiastica, quæ Clerico
propter suam culpam prohibetur exercitium
Ordinis, vel Jurisdictionis, vel usus Benefi-
cij in totum vel in partem, ad tempus, vel
perpetuum sive quæ privatur usu Offi-
cij vel Beneficij, vel usu utriusq̃.

Q. Cur interponis ly Clerico?

S. Ad denotandum quòd solus Cleri-
cus id est primâ tonsurâ ad minimum

H b ini-